

Útmutató a kutatásetikai engedély kérelmezéséhez

A kitöltött etikai kérelmet a hozzá tartozó mellékletekkel elbírálásra elektronikus úton kell eljuttatni a bizottsághoz a vissi.timea@semmelweis-univ.hu email címen a kutatás tervezett megkezdése előtt legalább 30 nappal. Az etikai kérvény benyújtásakor kérjük vegyék figyelembe, hogy a bizottság az engedély kiadása előtt formai, tartalmi hiánypótlást kérhet, mely esetben a kérvény elbírálásának 30 napja újra indul. *Kutatás csak érvényes etikai engedély birtokában kezdhető meg*, már megkezdett kutatás utólagos etikai engedélyezésére nincs mód, ilyen esetben a kutatás érvénytelen, a gyűjtött adatok nem használhatók fel.

A kutatásetikai kérelem végleges verzióját, mellékletekkel együtt nyomtatott, papíralapú is formában kérjük eljuttatni a tudományos dékánhelyettes számára! (218.sz. szoba)

A mintadokumentumokat kérjük alakítsa saját kutatása, vizsgálata arculatára!

A kérelmező neve	
Tudományos fokozata	Amennyiben a kérelmező nem rendelkezik tudományos fokozattal ezt a mezőt hagyja üresen!
Munkahelye	Egyetemi hallgatók esetén az egyetem és a kar nevét és az évfolyam számát írják ide!
Beosztása	Egyetemi hallgatók esetén ezt a mezőt nem szükséges kitölteni.
E-mail címe	
Telefonszáma	
Doktori/hallgatói kutatás esetén a témavezető neve/kutatócsoportban végzett kutatás esetén a kutatócsoport vezetőjének neve	
A kutatásban résztvevő további szakemberek/hallgatók neve, foglalkozása, munkahelye, beosztása, szerepe a tervezett kutatásban	Amennyiben a kutatásban a kérelmezőn és témavezetőjén kívül más személyek is részt vesznek, tételesen sorolja fel őket és röviden ismertesse a feladatok, felelősségi körök tervezett felosztását!
A kutatás tudományterülete(i)	Sorolja fel a kutatásában érintett tudományterületeket! <i>Amennyiben a tervezett kutatásnak orvosi-egészségügyi vonatkozásai is vannak, a kérelmet a Semmelweis Egyetem Regionális, Intézményi Tudományos és Kutatásetikai Bizottsága (RKEB) számára kell benyújtani.</i>

	<i>Ezekben az esetekben is szükséges a kari űrlapot kitölteni és eljuttatni a kari Kutatásetikai Bizottság (KEB) számára tájékoztatás és támogatáskérés céljából.</i>
Az adatgyűjtés kezdetének és befejezésének várható időpontja	
A kérelem beadásának dátuma	A kérelem beadásának dátuma minimum 30 nappal előzze meg az adatgyűjtés tervezett időpontjának kezdeti dátumát! <i>Kutatás csak érvényes etikai engedély birtokában kezdhető meg.</i>
A tervezett kutatás célja, indokoltsága, rövid ismertetése, (max. 500 szó)	Néhány mondatban foglalja össze, mutassa be tervezett kutatását! (cél, kik körében, választott módszerek, eszközök stb.)
A kutatás főbb hipotézisei/kérdései	Feltáró jellegű kutatásnál kutatási kérdéseket fogalmazzon meg! Amennyiben a tervezett kutatásnak vannak szakirodalmi előzményei, vizsgálatai, úgy az azok alapján felállított hipotéziseit ismertesse! Csak a hipotézisek felsorolása szükséges, szakirodalmi alátámasztás, szakirodalom hivatkozás nem.
A kutatás résztvevőinek kiválasztása, bemutatása	Írja le hogyan toborozza a résztvevőket, ismertesse résztvevők beválogatási, esetleges kizárás kritériumát, a tervezett létszámot! Amennyiben csoportok összehasonlítására kerül sor, úgy ismertesse a csoportok kialakításának kritériumait, a csoportok összetételének szempontjait, a tervezett csoportlétszámokat is! A résztvevők jellemzőinek bemutatásakor csak a vizsgálat szempontjából <i>releváns jellemzőkre</i> térjen ki (életkora, diagnózis, társadalmi helyzet, nem, iskolázottság, stb. .)! Ismertesse - amennyiben van- a vizsgálatba kerülés szűrési módszereinek leírását! Csatolja mellékletként a szükséges dokumentációt: pl. toborzó levél, intézményvezetőnek írt levél, hirdetés, szűrési eljárások stb.
A beleegyezés módja.	A beleegyezés módját a résztvevő személyek életkora befolyásolja. Írja le, hogy a tervezett vizsgálatban a résztvevők tájékoztatását, hozzájárulását/beleegyezését hogyan fogja kérni (lásd mintadokumentumok)! Ha a résztvevő személyek 14 év alatti gyermekek , úgy a kutatás ismertetését és beleegyező nyilatkozatot a törvényes képviselőnek kell átadni, és ő adhatja aláírásával beleegyezését a gyerek nevében. A vizsgálatban résztvevő gyermekeket röviden, életkoruknak és állapotuknak megfelelően szóban tájékoztatni kell a vizsgálat céljáról, menetéről. Ha a vizsgálat, vagy toborzás intézményben (jellemzően

bölcsődében, óvodában, iskolában stb.) zajlik, akkor etikai engedély csak a vizsgálatnak otthont adó intézmény vezetőjének írásos hozzájárulásával (lásd mintadokumentumok) együtt érvényes. Csatolja az ismertetőt, a szülői/törvényes képviselői hozzájárulási nyilatkozat mintáját is!

14-18 év közötti gyermek esetében a kutatás ismertetését és beleegyező nyilatkozatot mind a törvényes képviselővel, mind pedig a kutatásban résztvevő 14-18 éves korú gyermekkel meg kell ismertetni, illetve a hozzájárulási nyilatkozatot a törvényes képviselőnek és - amennyiben a gyermek állapota lehetővé teszi - a gyermeknek is alá kell írnia. Ha a vizsgálat, vagy toborzás intézményben (jellemzően iskolában stb.) zajlik, akkor etikai engedély csak a vizsgálatnak otthont adó intézmény vezetőjének írásos hozzájárulásával együtt érvényes. Csatolja az ismertetőt, a szülői/törvényes képviselői hozzájárulási nyilatkozat mintáját is!

18 év feletti résztvevők esetén a kutatás ismertetését és a beleegyező nyilatkozatot is a résztvevőnek kell átadni, és beleegyezését a 18 év feletti résztvevő írásban adja.

Amennyiben a **18 év feletti résztvevő gondnokság alatt áll**, úgy - mint a 14-18 évesek esetében - a kutatás ismertetését és beleegyező nyilatkozatot a törvényes képviselővel és a kutatásban résztvevő személlyel is meg kell ismertetni, illetve a hozzájárulási nyilatkozatot a törvényes képviselőnek és - amennyiben a résztvevő állapota lehetővé teszi - a résztvevőnek is alá kell írnia. Ha a vizsgálat, vagy toborzás intézményben (pl. a kar Felnőtt nevelési Egységén, Rehabilitációs otthonban stb.) zajlik, akkor etikai engedély csak a vizsgálatnak otthont adó intézmény vezetőjének írásos hozzájárulásával együtt érvényes. Csatolja az ismertetőt, a szülői/törvényes képviselői hozzájárulási nyilatkozat mintáját is!

Mindegyik korosztálynál ismertesse az tájékoztató levelek és beleegyező nyilatkozatok kiosztásának és összegyűjtésének módját is! (személyesen, papír alapon, online, postai úton stb.)

Online vizsgálatoknál a résztvevő a teszt kitöltése előtt "igen" válasszal jelezze beleegyezését.

Minden vizsgálatnak a Tájékoztató elolvasásával és a Belegyező Nyilatkozat kitöltésével kell kezdődnie! A tájékoztatóban és a Belegyező Nyilatkozatban is hangsúlyozni kell, hogy a részvétel önkéntes, bármikor megszakítható és a részvétel visszautasítása, vagy megszakítása hátrányos következménnyel nem jár! Csatolja a tájékoztató levél, beleegyező nyilatkozat mintapéldányát!

Kivételt képeznek azok a vizsgálatok, ahol a Semmelweis Egyetem Pető András Karának *Mérési és Dokumentációs Kézikönyvben* szereplő mérési eljárásokban kapott eredmények kutatási felhasználása történik. Mivel felvételnél erről minden törvényes képviselő/kliens nyilatkozik, így újabb hozzájárulás ezekben az esetekben nem szükséges. Az adatok

	<i>felhasználásához</i> azonban a KEB felé kutatásetikai engedély iránti kérelmet szükséges benyújtani!
Az adatfelvétel helyszíne	A kutatás tervezett helyszíneinek rövid bemutatása, a vizsgálati környezet leírása, a tervezett eljárások optimális környezeti feltételeinek biztosítása
A kutatás menetének rövid leírása	A várható folyamat ismertetése (lásd mintadokumentumok). Amennyiben a vizsgálatok sorrendje, vagy körülményei nem minden esetben ugyanúgy zajlanak, térjen ki rá! Ismertesse, hogy szükséges-e alkalmazkodni a vizsgálatban résztvevők sajátos szükségleteihez (pl. beszédükben akadályozott személyek, írásban/olvasásban akadályozott személyek, tanulásban akadályozott gyerekek stb.), azt hogyan fogja figyelembe venni! (pl. írásban választ adni nem tudó személyek esetében a kérdőívet interjú formájában veszi fel, és válaszait a kérdező rögzíti írásban)
Vizsgálati eszközök bemutatása	Mutassa be az Ön által választott vagy újonnan kialakított kérdőíveket, tesztek, mérőeszközöket stb. Itt ismertesse azt is, hogy szabadon felhasználhatóak-e, vagy pedig használatuk engedélyhez kötött. Amennyiben engedély szükséges, írja le az engedélykérés menetét! Csatolja a szükséges dokumentumokat (pl. engedélykérő levél)! Mellékletben csatolja a vizsgálatban használni kívánt tesztek, mérőeszközöket stb! Amennyiben a célja egy új mérőeszköz kialakítása, mutassa be a kialakítás főbb szempontjait, illetve a tervezett mérőeszköz kialakítására vonatkozó etikailag releváns tényezőket!
A kutatásban résztvevő személyek adatainak bizalmas kezelése, adatvédelem, adattárolás	Ismertesse milyen módon történik a vizsgálatban résztvevők személyi jogainak védelme, adataik bizalmas kezelése vizsgálat alatt, illetve mi történik adataikkal a vizsgálat után! (pl. adatokhoz való hozzáférés kinek biztosított és milyen módon, mennyi ideig, hol és hogyan kerülnek tárolásra: pl. a számítógépen kódolva kerülnek tárolásra stb.) Az etikai engedély kiadásához a mellékletek között található titoktartási nyilatkozat kitöltött példányát csatolni szükséges!
Van-e bármilyen további etikai vonatkozása a vizsgálatnak, amelyre még nem történt utalás? Ha igen, kérjük ismertesse!	Itt ismertesse a speciális etikai problémákat és a tervezett megoldásokat! pl.: kutatás nyilvános terepen (az érintettek előzetes beleegyezése nem biztosítható), dokumentumelemzés (közvetlen résztvevők nincsenek, de a dokumentumokban személyes adatokra bukkanhat, melyek alapján beazonosíthatóak személyek), a kutatás hatással lehet személyek, csoportok életére stb. Amennyiben további etikai problémák várhatóan nem merülnek fel ezt a mezőt hagyja üresen!

Húzza alá a megfelelőt!			Amennyiben bármelyik kérdésre IGEN-nel felelt, ismertesse hogyan gondoskodik a résztvevők testi és lelki védelméről!
Jár-e a vizsgálat kellemetlen ingerek bemutatásával?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat kellemetlen helyzetek létrehozásával?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat fájdalommal?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat fogyatékossgal élő személyek részvételével?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat társadalmi kisebbségek, vagy más sérülékeny csoportok tagjainak részvételével?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat mentális betegek, vagy mentálisan veszélyeztetett személyek részvételével?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat testi sérülés veszélyével?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat a résztvevők megfélemlítésével, a célok részleges elhallgatásával?	IGEN	NEM	
Jár-e a vizsgálat olyan eljárással, amely akár szándéktalanul is szorongást vagy szenvedést okozhat (pl. mélyinterjú)?	IGEN	NEM	

A kutatás anyagi forrásai	Amennyiben releváns: pályázati források leírása, egyéb források bemutatása
Összeférhetetlenség	Amennyiben releváns, bármilyen természetű (pl. rokoni kapcsolat, személyes)

	vagy anyagi érdekeltség stb.) összeférhetlenség bemutatása
Tervezett disszemináció	Publikálási tervek, záródolgozat, előadások, konferencia részvétel stb. Ismertesse azt is, hogy a kutatásban résztvevők számára tervez-e tájékoztatást, visszajelzést a kutatás eredményeiről!

Budapest, 2021. 09. 23.